

Gärdets förskolor

Tjänsteutlåtande
Dnr: 2017-847-1.2.1.
Sid 1 (33)
2018-02-05

Handläggare
Jessika von Malmborg
Telefon: 08-508 108 50

Till
Gärdets förskolor

Verksamhetsberättelse VB 2017 för Gärdets förskolor

Gärdets förskolor

Skeppargatan 73
115 30, Stockholm
08-508 108 50
08-508 100 00
jessika.von.malmborg@stockholm.se
stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Administrativa uppgifter	8
Organisations- och ledningsstruktur.....	9
Brukare/Kunder/Klienter.....	10
Chef- och ledarskap.....	10
Medarbetare.....	11
Värdegrund.....	12
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	12
1. Ett Stockholm som håller samman	12
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	12
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	16
2. Ett klimatsmart Stockholm.....	17
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	17
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	19
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	20
2.5 Stockholms miljö är giftfri	21
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	22
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	23
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	23
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	24
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	24
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	24
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	26
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	28
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld.....	29
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	30
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	30
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	31
Uppföljning av ekonomi.....	32
Uppföljning av driftbudget.....	32

Investeringar.....	32
Medel för lokaländamål.....	33
Övrigt	33
Synpunkter och klagomål.....	33
Övrigt.....	33

Sammanfattande analys

Enhetens utvecklingsområden 2017:

Pedagogisk dokumentation för fördjupad reflektion tillsammans med barnen.

- Om hur det skapande arbetet påverkar barns lärprocesser.
- Om hur miljö och material påverkar barns lärprocesser
- Om hur arbetet med språk och kommunikation påverkar barns lärprocesser.
- Om arbetet med naturvetenskap och teknik kan utvecklas så att det ytterligare kan bidra till barnens lärande.

Utveckla barnens lärmiljöer

- Berika inomhusmiljöerna med innehåll som utmanar utifrån barnens utforskande och lek av matematik, teknik, naturvetenskap, språk och kommunikation.
- Utveckla utomhusmiljöerna för att vidga barnens undersökningsområden, t.ex. de fyra elementen, flexibel lek, konstruktion, årstidsväxlingar, kretslopp, krypa, hoppa, balans mm.

Hållbar utveckling

- Grön Flagg
- Östermalms pedagogiska plattform-Vision

Digitalisering i förskolan, IKT

- Multimedia, informations- och kommunikationsteknologi som verktyg för barns reflektion av sina lärprocesser.
- Fungerande och lättillgänglig teknik för barnen
- Datalogiskt tänkande

Dessa områden kommer vi att fokusera extra på när vi utvecklar vårt innehåll och pedagogiska miljöer för att stödja barnens utveckling och lärande.

Lärande exempel från verksamheterna. Vad som fungerat särskilt bra sedan den senaste självvärderingen:

- Att arbeta i små grupper, utifrån intresse, ålder, dagsform på barngrupp.
- Projekteten har pågått under lång tid.
- Val av projekt där vi och barnen fått in många olika delar, språk, matematik och naturkunskap.
- Vi tycker att den nya projektpärmen har gjort ett stort lyft för vår reflektion, observation, dokumentation.
- Att vi i arbetslaget har en reflektionskultur där vi ständigt i vardagen reflekterar och förändrar våra aktiviteter och utvecklar miljön och innehållet i verksamheten utifrån barnens intressen.
- Vi blev medvetna om att vi ska ha barnkonventionen som hjälp och utgångspunkt även i den matematiska utvecklingen mm.
- De "gamla" barnen och de "nya" har nu blivit en grupp tillsammans där de lär av varandra och delar med sig av sina kunskaper och intressen i gruppen.
- Våra diskussioner kring begreppen "inkludera skapande, fördjupa".
- Vårt senaste föräldramöte gav oss mycket positiv feedback. Och vi fick verkligen visa upp vårt arbete för föräldrarna och göra dem ännu mer delaktiga.
- Använda IKT i vårt arbete har varit utvecklande och intressant för barnen.

Välfungerande arbetssätt som vi vill använda i vårt fortsatta arbete:

- Fortsätta att synliggöra barnens läroprocesser och reflektera mer med barnen.
- Fördjupa processen i projektarbetet och arbeta mer ämnesöverskridande, planera för t.ex. matematiken i projekten.
- Arbeta i mindre grupper
- Att vi i arbetslaget har en reflekterande kultur
- Projekterande arbetssätt
- Reflektion tillsammans med barnen
- Engagemang! Viljan att göra ett bra jobb och att utvecklas
- Veckoreflektioner och veckoplaneringen är jätteviktig.
- Bilder eller små artefakter de har med sig från utflykter eller utforskningstillfällen hjälper till att fokusera, konkretisera och utveckla.
- Att ha en extra tydlig struktur och rutiner de veckor vi har inskolning underlättar mycket.

Vilken skillnad har vår kompetensutveckling gjort?

Förskolan är under ständig förändring och utveckling, därför är det lätt att det blir mycket vi vill hinna med. Ledningen har därför valt att riktat kompetensutvecklingen utifrån våra utvecklingsområden.

Vi har valt att fokusera på två målområden från läroplanen per termin. Under hösten "samverkan med hemmet" och "Normer och värden" och under våren "Barns inflytande" och "Utveckling och lärande". Det har i samtal med medarbetarna uttryckts som positivt, det har blivit mer fördjupade samtal och reflektioner när man får fokusera på färre områden.

Att vi lagt en föreläsning kvällen eller dagen innan ytterligare en dag för reflektion, utvärdering och planering har varit viktigt. Arbetslagen har uttryckt att de har använt sig av sina nya kunskaper, tankar och idéer i sin planering av utbildningen.

ABC- i förskolan. - En förskola deltog under vårterminen. Sammanlagt har fem arbetslag på enheten gått kursen. Positiva kommentarer från personalen: "Reflektion kring vårt förhållningssätt." "Att lysa på det som går obemärkt förbi." "Att inte vara den som förmanar, utan lyfta det som är bra."

För att påbörja implementeringen av Östermalms kommunala förskolors pedagogiska plattform och vision bjöds all pedagogisk personal på förskolorna in till en "kick-off" i form av en föreläsning av Emelie Westberg Bernemyr med temat "Pedagogisk dokumentation - teori, filosofi, praktik". Kommentarer från enheten: "Vi har många olika teorier i vår verksamhet och behöver alla och vi behöver veta varför vi använder dem och när". "Att som förskolepedagog ställa olika frågor (utifrån flera olika teorier) till praktiken ger olika svar och olika verkligheter".

Gärdets förskolor följde upp implementeringen med Ann Åbergs föreläsning, "Att lyssna till de yngre barnens upptäckter i ett projekterande arbetssätt". Kommentarer från enheten: "Ett och samma projekt kan få pågå under lång tid". "Låta processerna ta tid". "Många konkreta exempel på hur man kan ta hand om barnens idéer och arbeta med projekt". Familjernas projektuppgift med syfte att skapa delaktighet för vårdnadshavare vill alla förskolor arbeta med, som en igångsättare av projektet.

Införandet av nya riktlinjer för förskolläraernas pedagogiska utvecklingstid har utvärderats genom en enkätundersökning. Inom Gärdets förskolor svarade 24 av 33 förskollärare på enkäten, 67 % ansåg att införandet av pedagogisk utvecklingstid hade fungerat på förskolan,

75 % ansåg att de ser positiva effekter av den pedagogiska utvecklingstiden för dem som förskollärare i sin profession, 50 % anser att de får in alla tre delarna i modellen: uppföljning, utvärdering och utveckling, vetenskaplig grund och samverkan i sin pedagogiska utvecklingstid. Ledningen har följt upp resultaten av enkäten tillsammans med förskollärarna. Åtgärder/ Utmaningar:

- Innehållet i pedagogiska utvecklingstiden behöver arbetas med. Det finns en osäkerhet hos förskollärarna kring vad som ska göras. Det skrivs fortfarande ut en hel del bilder mm, sådant man kan göra tillsammans med barnen. Överlag behöver mer tid för reflektion användas tillsammans med barnen.
- Vi tolkar också att det finns en upplevelse att alla delar ska göras under en vecka. Vi fortsätter jobba med begreppen, till exempel vad är undervisning i förskolan?
- Hur arbetar vi för att fördjupa förståelsen och kunskapen så att alla tre delarna uppföljning, utvärdering och utveckling, vetenskaplig grund och samverkan hinns med på den pedagogiska utvecklingstiden.
- Utmaningen är inte bara tiden, utan att det kan bli för många olika saker vi behöver arbeta med. Ledningens bedömning är att vi behöver hålla i processerna och hålla fokus. Vi ska inte lägga till fler möten utan använda de möten vi redan har och fördjupa oss i undervisnings begreppet, t.ex. att i veckoreflektionen bli bättre på att formulera de vuxnas ansvarsområden för kommande vecka och även vad som ska ske på pedagogisk utvecklingstid. Det tror vi kommer att hjälpa förskollärarna med innehållet i pedagogiska utvecklingstiden.

Våra interna nätverk, som leds av enhetens pedagogiska utvecklingsledare, har utgått från Östermalms pedagogiska plattform. Under våren tog vi utgångspunkt ur litteratur för fördjupning och reflektion och vi har använt boken "Lärande för hållbar utveckling - i förskolan", Sanne Björklund och i litteraturseminarierna "Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan - pedagogisk dokumentation", Skolverket. Under hösten har förskollärarna i sina nätverk fokuserat på förskolans uppdrag och skillnaden mellan undervisning och lärande och förskollärarens ansvar. "Lärande är en process och undervisning är det som sätter igång för att åstadkomma den processen."

Barnskötarna har i sina nätverk provat på att arbeta med återbruk och lera på olika sätt. Leran är ett sinnligt, levande och kommunicerande material. Den går att forma om och om igen, både två- och tredimensionellt. Nu när personalen är bekant med materialet har fler barn fått tillgång till leran och fler och fler ateljéer har kompletterats med lera. Det pedagoger gjort i nätverk har genomförts tillsammans med barnen, tex återbruk i ateljéarbetet, i anslutning till nätverket. Personalen har fått input som direkt har kommit barnen till godo. Det har bidragit till att utveckla våra pedagogiska miljöer och hur vi presenterar och introducerar materialet för barnen så det blir attraktivt och spännande.

För att underlätta förskollärarnas och arbetslagens systematiska uppföljning har "Reflektionsmappen" utökats med "uppföljningsprotokoll" både i pappersform och digitalt. För att följa upp det pedagogiska arbetet ges återkoppling och feedback av arbetsplan och WKI, två gånger per år, av pedagogisk utvecklingsledare och/eller biträdande förskolechef tillsammans med förskollärare från varje avdelning på respektive förskola eller varje arbetslag. Alla avdelningar och förskolor har likande utvecklingsområden (de gemensamma) samtidigt blir det tydligt vad varje arbetslag och förskola behöver förädla i sitt arbete. Utöver återkoppling ges också möjlighet till kollegialt lärande och spridning av lärande exempel. Vid

dessa tillfällen har också den pedagogiska miljön varit i fokus. Vi vill skapa utforskande, tillåtande och kreativa lärmiljöer som utmanar barnens utveckling och lärande. Det är ett omfattande arbete som även ska ske parallellt med vårt tänk kring hållbarhet och giftfria miljöer för barnen. Vi kommer att påbörja vår "miljösäkring" 2018 utifrån detta. Enhetens pedagogiska utvecklingsledare träffar alla arbetslag och utifrån det ska vi tillsammans formulera vad en basmiljö ska innehålla för de yngsta och de äldsta barnen.

Grön flagg. Alla förskolor har arbetat med projektområde Närmiljö och skrivit handlingsplan för Grön Flagg. Sju förskolor har i skrivande stund fått sin flagga. Fler av förskolorna vill fortsätta med Grön Flagg, det har varit ett stöd att arbeta kontinuerligt med projektområde Närmiljö. Några förskolor behåller sina goda arbetssätt som blev resultatet av Grön Flagg, men väljer att inte skriva en ny handlingsplan för 2018. Det viktiga är inte om förskolorna har fått en flagga eller inte, utan vad barnen får vara med om och att vi skapar goda vanor som gör att barn och personal värnar sin miljö och att vi har ett hållbart förhållningssätt.

Digitalisering - Av arbetslagens självskattningar WKI (webbaserad kvalitetsindikator) 2016 blev det tydligt att vi behövde utveckla vårt arbete med IKT (informations och kommunikationsteknik) och gå vidare så att det innefattar mer än att de vuxna dokumenterar barnen och att barnen i större utsträckning blir producenter än konsumenter. Det fanns redan en nyfikenhet hos fler av pedagogerna och vi ville ge möjligheter att utveckla de goda exempel och kunskaper som redan fanns. Vårt syfte med att delta i projektet var att multimedia och IKT ska bli ytterligare ett uttryckssätt som inkluderas i den befintliga verksamheten. Tillsammans med Katrin Jäverbring från Medioteket har 7 pedagoger och ledningen från enheten fått prova på programmering, både analogt och digitalt, från visuell – till textbaserad programmering. Vi har fått en introduktion till termerna datalogiskt tänkande, programmering och kod. Barnen har fått prova på arbetat med programmering, både analogt och digitalt, där de gett varandra kommandon och algoritmer parallellt med programmering av robotar. Kommentarer från enheten: "Positivt". "Provat analog och digital programmering". "Nya begrepp, kommando, algoritm". Förskollärare har i sina utvärderingar lyft fram vikten av fungerande och lättillgänglig teknik för barnen. Vi behöver ha en projektor och minst en lärplatta per avdelning. Efter inventering har en beställning av projektorer gjorts.

Åtta förskollärare från våra förskolor har deltagit i arbetslagsledarutbildningen som skett gemensamt för Östermalms kommunala förskolor. Syftet är att stärka förskollärarna i deras ledarroll inom arbetslaget på förskolan, utifrån det förändrade uppdraget i läroplanen, lpfö 98 (2016). Tankar från deltagare: "Min roll som ledare". "Behålla fokus". "Användbara verktyg/underlag/matriser". "Mer kunskap". "Kommunikation i arbetslaget". "Roligt med varierat innehåll". "Göra alla delaktiga". "Öva samtalsteknik och kroppsspråk". "Utveckla ett gott samtalsklimat". "Hur kommunicera obekväma budskap – t.ex. någon kommer sent, låter arg etc.". "Jobba vidare med att skapa effektiva team där alla bidrar till en produktiv lärmiljö".

Politiskt beslut - Barn som tidigare gick 30 timmar/vecka har sedan januari 2017 rätt till heltid. Hur föräldrar valt att använda den rätten varierar mellan adresserna. Av 34 registrerade barn med syskon hemma går 25 barn heltid, 40 timmar eller mer. På två adresser går alla barn med syskon hemma heltid. De barn vars syskon föddes januari eller senare går alla heltid. Under mätperioden (v 22) var barnen på förskolan mellan 30-48 timmar.

Vid mättillfället vecka 45 fanns 39 registrerade barn med hemmavarande syskon, av dem går 33 heltid, 40 timmar eller mer. Sammanfattning från Risk- och konsekvensbedömning: Detta har inneburit att fler barn behöver omsorg längre tid av dagen och att fler personal behöver

arbeta senare på eftermiddagen och tidigare på morgonen. Tidigare var fler barn lediga på fredagar och den tiden kunde användas för kollegial reflektion eller pedagogisk utvecklingstid. Vår bedömning av ändringen är att det inte varit till gagn för barnen i förskolan eller för pedagogerna, arbetsbelastningen har ökat. Utökningen av vistelsetiden har resulterat i smärre schemaändringar för personalen.

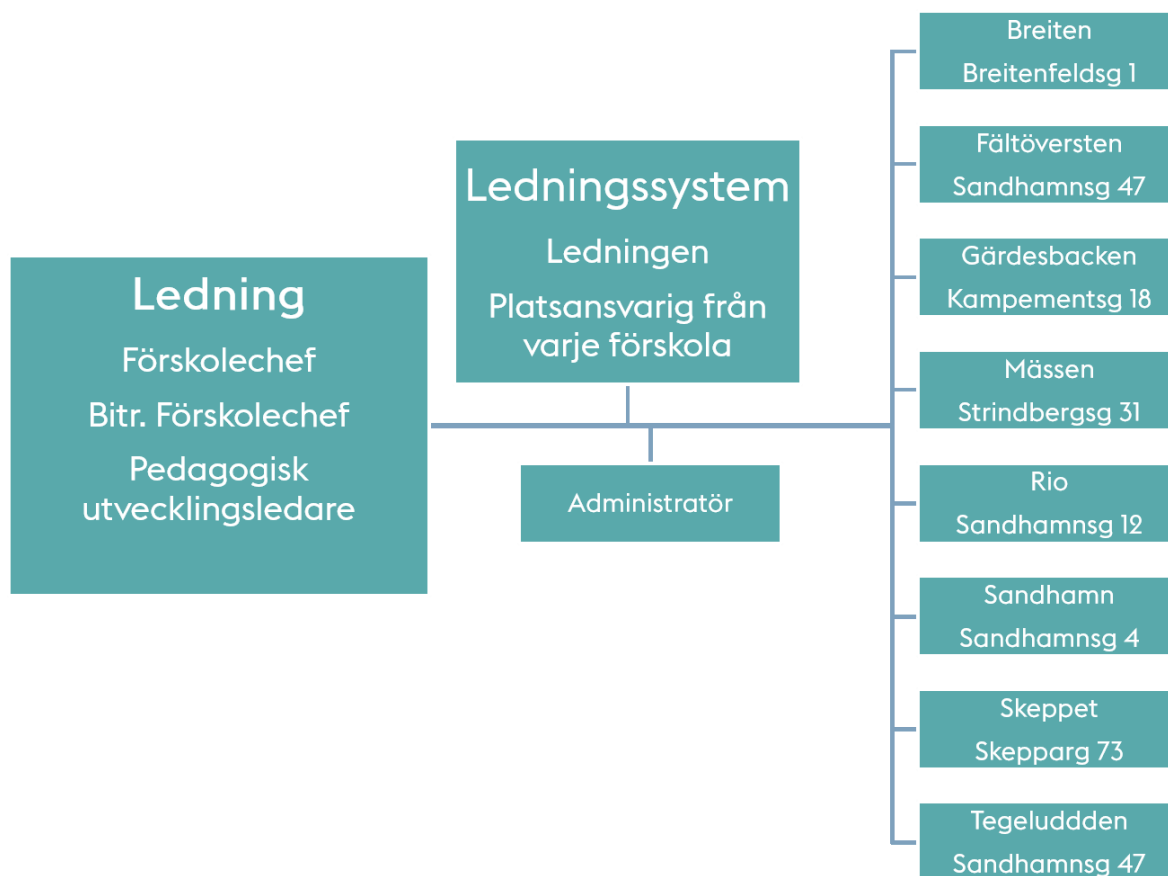
Förskolan Fältöversten är uppsagda från sina lokaler och har temporärt flyttat sin verksamhet till lokaler på förskolan Tegeludden från augusti 2017 till sommaren 2018. Därefter öppnar de upp i nybyggda lokaler, förskolan 79&Park, vid Lindarängsgatan/Sandhamnsgatan. Risk och konsekvensbedömning är gjorda utifrån barn och personalperspektiv.

Administrativa uppgifter

Förskolechef
Jessika von Malmborg
Telefon: 08-508 108 50
e-post: jessika.von.malmborg@stockholm.se

Postadress och besöksadress:
Förskolan Skeppet
Skeppargatan 73
115 30 Stockholm.

Organisations- och ledningsstruktur

Interna mötesformer

APT, Hela enheten möts en gång i månaden. Indelning i mindre grupper sker i tvärgrupper alternativt förskolevis. Ekonomi, arbetsmiljö, ansvarsområden, rutiner, kalendariet, gemensamma beslut, miljöarbete, likabehandlingsplan mm. Information, diskussion och beslut kring olika verksamhetsfrågor inom förskolan/enheten.

Samverkan, Fackliga företrädare och ledningen. Information, diskussion och beslut kring olika verksamhetsfrågor inom enheten. Koppling till APT.

Gärdesgruppen, Ledningens forum för övergripande frågor mellan förskolan och ledningen. Driva, följa upp och utvärdera verksamheten på enhetsnivå. Platsansvarig representerar sin förskola och ansvarar för att delge information mellan Gärdesgruppen och förskolan.

Förskolläramöte, En ansvarig förskollärare per avdelning möts två tillfällen per månad. Mötets syfte: Platsansvarig förmedlar innehållet i Gärdesgruppen, planera och följa upp pedagogiskt forum.

Pedagogiskt forum, Beroende på innehåll, möts hela förskolan, avdelningarna eller tvärgrupper, för uppföljning och planering av arbetet. Syfte: planera, strukturera, organisera och skapa strategier för pedagogisk utveckling utifrån det pedagogiska året.

Köksgruppen, Enhetens kockar träffas i samband med APT för information, diskussion och utveckling av kostpolicy och arbetsplan.

Nätverk, Ett pedagogiskt nätverk, där enhetens förskollärare och barnskötare möts i tvärgrupper vid 3 tillfällen varje termin för reflektion och pedagogisk utveckling.

Brukare/Kunder/Klienter

Den återkoppling ledningen fått från föräldrar i förskoleråden och personalen får i den dagliga kommunikationen är att föräldrarna generellt sett är nöjda med våra verksamheter, både bemötande och innehåll för barnen.

Enheten hade en svarsfrekvens på 83 % i förskoleundersökningen 2017.

Förskoleundersökningens Indexområden	2017	2016	2015	2014
Utveckling och lärande	90	88	87	81
Normer och värden	92	91	92	91
Kost, rörelse, hälsa	88	89	90	84
Nöjdhet, trygghet, rekommendation	90	90	92	87

Trenden för enheten sedan 2013 är att resultaten förbättrats, särskilt hur vårdnadshavarna uppfattar förskolornas undervisning för barnens utveckling och lärande. Vår bedömning är att kommunikationen och förhållningssättet till föräldrarna har varit avgörande. Föräldrar har i olika sammanhang uttryckt att personalens engagemang och att de är tydliga och närvarande i sin profession skapar ett förtroende hos föräldrarna.

Chef- och ledarskap

För mig är det viktigt att etablera förtroendefulla professionella relationer – hantera relationerna med respekt, utifrån kunskap och syften, samt förmågan att ställa krav erbjuda stöd och sätta gränser. Återkoppling eller feedback är något som återkommer som viktigt för inspirationen och arbetsglädje. Detta är något som jag vill bygga in i organisationen, att det är viktigt att feedback är viktigt mellan dem som arbetar tillsammans, oavsett om man är chef eller inte. Ett responsivt lärande som bygger på gensvar och medmänsklighet ligger nära vår enhets idé om en organisation bygger på delaktighet och eget ansvar, det kräver ömsesidighet. Vi är viktiga för varandra.

Delaktighet och ansvar är ledord för mig, medarbetare som får ta ansvar och ges möjlighet till delaktighet blir engagerade och engagerade medarbetare vill vara delaktiga och ta ansvar.

Tydlighet och struktur - En gemensam och hållbar vision. Ett systematiskt kvalitetsarbete, där ledningen är lyhörd för var arbetslagen befinner sig i processen mot måluppfyllelse.

Leda och delegera. Det finns ett engagemang och driv hos dem som arbetar, att alla vill göra ett bra jobb. Att medarbetarna kan och får bidra och tar ett stort eget ansvar.

Tilltro och tillit mellan chef och medarbetare och mellan kollegor. Ärlighet och öppenhet där man (chef och medarbetare) lyssnar aktivt och ödmjukt.

Kunskap - Att det finns en organisation som ger förutsättningar för möten mellan pedagoger för kollegialt lärande. Chef och medarbetare har kunskap om verksamheten och söker ny kunskap, det finns en vilja att lära.

Medarbetare

Resultat Medarbetarenkät	2017	2015
Aktivt medskaparindex	87	83
Motivationsindex	86	82
Ledarskapsindex	85	80
Styrning	89	87

Trenden för enheten sedan 2013 är att resultaten stadigt förbättrats.

Analys: Att det finns en organisation som ger förutsättningar för möten mellan pedagoger för kollegialt lärande, samt att vi har hållit fast vid vår operativa vision som utgår från enhetens utvecklingsområden har varit viktigt för att skapa en enhet med en tydlig organisation som stödjer det pedagogiska uppdraget och bygger på delaktighet och eget ansvar. Chefer och medarbetare har kunskap om verksamheten, söker ny kunskap och det finns en vilja att lära. Det finns gemensamma verktyg och former för systematiskt kvalitetsarbete. Förskollärare har tid för pedagogisk utvecklingstid enligt Östermalms överenskommelse och arbetslagens veckoreflektioner är prioriterade. Kompetensutveckling sker i förhållande till uppdrag och utvecklingsområden, genom t.ex. gemensamma föreläsningar och nätverk.

Medarbetarsamtal och lönesamtal har genomförts under året med gemensamt underlag och fokus på uppdraget och enhetens vision och mål. Det har generellt sett varit uppskattat och personerna uttrycker att de har möjlighet till delaktighet och får ta eget ansvar, samt att de vet var de kan vända sig om de behöver stöd och hjälp.

En förskollärare med utländsk utbildning validerar sin utbildning och en barnskötare studerar till förskollärare.

Ledningen och all personal har deltagit i föreläsning "Arbeta med jämställdhet i förskolan" i augusti 2017.

Vi har flera medarbetare, förskollärare och barnskötare, som är utbildade i TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation). 7 personer genomförde TAKK-kurs under vårterminen.

Enhetens kockar har ingått i Östermalms utbildningssatsning Måltidspedagogik som är en del av Östermalms kommunala förskolors strategi för en klimatsmart måltid och för att skapa en gemensam syn på måltiden, vilka värden och förhållningssätt som råder vid måltiden och som syftar till:

- Lärande om och med mat och måltiden.
- Att använda måltiden pedagogiskt, i syfte att öka barns intresse för mat!
- Att integrera mat och måltid i den pedagogiska verksamheten.
- Att lägga grunden för hälsosamma, hållbara vanor.

Kockarna har utifrån detta och livsmedelsverkets riktlinjer arbetat fram en arbetsplan och kostpolicy för enhetens kök.

Vi har tre miljöombud som deltar i stadsdelens miljöarbete och inspirerar medarbetarna till att utveckla arbetet med kemikaliesmart och hållbar förskola. Alla förskolor har uppnått nivå 1 i

handlingsplanen för kemikaliesmart förskola.

Värdegrund

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %			100 %	100 %	tas fram av nämnden	2017
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	49,1 %	0 %	49 %	47,6 %	41 %	41 %	VB 2017
  Andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	Öka	2017
  Andel nöjda föräldrar	90 %	89 %	91 %	89 %	87 %	87 %	2017
  Antal barn per grupp	15,2 barn/avd.			15,2 barn/avd.	16	16	VB 2017
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,3 st			4,7 st	4,9	4,9	VB 2017
Analys							
Vi har tagit emot några extra barn på några förskolor i slutet av terminen, det har bland annat varit syskon som stått i kö samt barn med garantiplats.							
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,9			3,7	3,8	3,8	2017
  Svarsfrekvens på förskoleundersökningen	83 %				80 %	80 %	2017

Nämndmål:

Alla barn utvecklar sina språkliga, kommunikativa, matematiska och naturvetenskapliga förmågor och kunskaper

— Ingen

Förväntat resultat

Varje barn utvecklar utifrån sina förutsättningar sin förståelse för språkliga, matematiska, naturvetenskapliga och tekniska begrepp. Den pedagogiska miljön stödjer och utmanar varje barns utveckling och lärande genom att inspirera till utforskande och lek.

Enhetsmål:

Barnen utforskar sin omvärld tillsammans i ett lustfyllt lärande genom lek och kreativitet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen använder sig av matematik, teknik och naturvetenskap för att lösa problem, föra resonemang och undersöka sin närmiljö.

Barnen utvecklar sina språk och kommunicerar med hjälp av lika uttrycksformer.

Analys

Brukarenkäten	2017	2016	Wki	Snittvärde 2017
Jag upplever att den pedagogiska miljön på mitt barns förskola uppmuntrar till lek, utveckling och lärande	92 % Nöjda	91% Nöjda	Pedagogiska miljöer	4.1
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt språk.	92 % Nöjda	89 % Nöjda	Barns språkliga och kommunikativa utveckling	3,9
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande.	91 % Nöjda	88 % Nöjda	Barns matematiska utveckling	3.6
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen.	90 % Nöjda	85 % Nöjda	Naturvetenskap och teknik	4.0
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former.	93 % Nöjda	91 % Nöjda	Skapande verksamhet och olika uttrycksformer	4.1
Jag upplever att mitt barn använder digitala verktyg/hjälpmiddel i sitt lärande.	51% Nöjda			

Föräldrar/vårdnadshavare är i hög utsträckning nöjda med förskolornas arbete/undervisning för barnens utveckling och lärande. Frågan "Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt matematiska tänkande" kan vi se att föräldrar/vårdnadshavare skattat

verksamheten något högre än vad förskollärare och barnskötare gör i WKI (webbaserad självvärdering). Det kan bero på att barnens matematiska tänkande utmanas medvetet och barnen får möjlighet att individuellt och tillsammans med andra förstå, lösa problem och tillämpa matematiskt och logiskt tänkande. Men att den **Pedagogisk dokumentationen** inte blir underlag för reflektioner utifrån medvetna teoretiska ställningstaganden i ett systematiskt kvalitetsarbete.

I utvärderingar lyfter personalen fram att organisera barnen i små grupper har haft stor betydelse, både barn och personal får tid att reflektera och kommunicera med varandra. Barnen har kunnat växla mellan olika aktiviteter under dagen. När utbildningen ger utrymme för barnens egna planer, fantasi och kreativitet i leken blir det meningsfullt för barnen och de vill lära mer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetsplan	2017-01-01	2017-02-28	
 Förskolesummit 2017	2017-01-01	2017-06-30	
 Programmering i förskolan	2017-01-01	2017-06-30	

Nämndmål:

Barn och unga på Östermalm har goda och jämlika uppväxtvillkor

— Ingen

Förväntat resultat

Andel barn som lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd minskar. Den höga inskrivningsgraden i förskoleverksamheten bibehålls. Varje barn är inkluderat och erbjuds förutsättningar till att utveckla det framtida samhället. Former för pedagogisk samverkan mellan förskolan och skolan stärks.

Enhetsmål:

Alla barn inkluderas och deltar i verksamheten utifrån sina förutsättningar och behov

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen:

- känner sig betydelsefulla, kompetenta och omtyckta
- gör framsteg, övervinner svårigheter och hittar egna intresseområden
- får sina behov respekterade, tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde.

Analys

Tid har avsatts på veckoreflektioner och genom att använda pedagogiska dokumentation har det varit möjligt att ta tillvara på barnens nyfikenhet och lust och lära och fått syn på barnens egna intresseområden. Genom att ha reflekterande samtal tillsammans med barnen har personalen gjort så att barnen känner sig som betydelsefulla och kompetenta individer.

För barn i behov av särskilt stöd har handlingsplaner upprättats och följts upp tillsammans

med vårdnadshavare och samarbete med bland annat Autismcenter för små barn inlets. Östermalms stadsdelsförvaltnings stödteam har handlett och stärkt personalen i arbetet med barn som behöver extra stöd. Det har personalen uttryckt varit ett viktigt stöd för dem i arbetet.

För att kunna fördela resurser och stödja personalen har det varit viktigt att förskolechef och samordnare Förskola och Parklek har varit en del av dessa samarbeten.

För de barn som började skolan 2017 har överlämning till skolan skett i samarbete med vårdnadshavare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 ABC i förskolan	2017-01-01	2017-06-30	
 TAKK	2017-01-01	2017-06-30	

Enhetsmål:

Barnens övergång mellan förskolan och skolan sker i samarbete med föräldrar/vårdnadshavare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Barnens styrkor, förmågor och behov har blivit synliggjorda
- Barn och föräldrar/vårdnadshavare är delaktiga i övergången till skolan
- Förskolans arbetssätt kring barnen har lyfts fram till skolan

Analys

Vårdnadshavare och blivande skolbarn har blivit inbjudna till ett avslutande samtal tillsammans med förskollärare. Vid terminens slut har alla barn fått ett dokument där förskolans arbetssätt och barnens projektarbeten lyfts fram. Alla blivande skolbarn har varit på besök i våra samarbetskolor.

Samarbetet med enhetens samarbetskolor har utvecklats och det finns en gemensam överenskommelse som alla parter följer på ett bättre sätt. Det kan förädlas ytterligare och vi kan få än större kännedom om varandras utbildningsformer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Besök i samarbetskolor	2017-01-01	2017-02-28	

Nämndmål:

Föräldrar är trygga i sin föräldraroll

 Ingen

Förväntat resultat

Föräldrar får stöd i sitt föräldraskap i vardagen genom generella föräldrastödsprogram.

Enhetsmål:

Föräldrar är trygga i sin föräldraroll

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Föräldrarna är trygga i sin föräldraroll

Analys

Vi stödjer föräldrar att skapa goda relationer med sitt/sina barn. Alla vårdnadshavare har blivit erbjudna ett utvecklingssamtal under vårterminen. Förskollärarna och barnskötarna har daglig kontakt med föräldrarna och möter dem i deras frågor och funderingar kring föräldraskapet utifrån vårt uppdrag, samt informerar om möjligheten att delta i ABC-utbildning

Genom att presentera verksamheten på ett tydligt och bra sätt så får vi föräldrar/vårdnadshavare som känner sig delaktiga och trygga.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Ingen

Nämndmål:

Tillgången till kulturaktiviteter är god.

Ingen

Förväntat resultat

Invånarna har tillgång till ett rikt och varierat kulturutbud. Alla, oavsett ålder och förutsättningar, ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Enhetsmål:

Barnen skapar, möter och utövar kultur

Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Barnen upplever professionell scenkonst minst en gång per termin
- Barnen använder estetiska uttrycksformer för att söka och skapa förståelse för sin omvärld
- Barnen möter olika kulturer
- Barnen provar olika tekniker och material för eget skapande

Analys

	2016	2017
Jag upplever att Förskolan ger mitt barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på och utanför Förskolan.	81 %	84 %
Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former.	91 %	91 %

Alla förskolor har ett kulturombud vars uppdrag är att se till att alla barn på respektive förskola får del av kulturutbudet. Förskolans kulturombud ska tillsammans med kollegorna upprätta en kulturplan, av, med och för barn för alla barn på förskolan för varje termin, som också lämnas till vårdnadshavarna. Ombudet ser också till att göra bokningar. Kulturombuden träffas i ett övergripande nätverk i stadsdelen där man i höstas på open space-mötet identifierade fem fokusområden, där ett av dem var **kultur av barn**. Under vårens träffar utforskade vi hur vi kan öka barns delaktighet och inflytande i sitt eget kulturskapande. Kulturombuden träffade danskonsulent Åsa Fagerlund som kom att berätta mer om dans och hur man kan använda dans i lek och lärande. Vi diskuterar barns delaktighet och inflytande i relation till dans och andra kulturella uttrycksformer. Gärdets förskolors kulturplan har kompletterats med ett observationsunderlag, för att fånga upp barnens tankar i direkt anslutning till upplevelsen.

I våra litteraturseminarier har vi fördjupat oss i "Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan - pedagogisk dokumentation", Skolverket. Samt "Formulera - Bild och projekt i förskolan", Karin Furness. Nätverk - Vi har tagit utgångspunkt ur litteratur för fördjupning och reflektion, i nätverken har vi använt Lärande för hållbar utveckling - i förskolan, Sanne Björklund. Det pedagoger gjort i nätverk, tex akvarellmålning, återbruk i ateljéarbetet och lera, har genomförts tillsammans med barnen i anslutning till nätverket. Personalen har fått input som direkt har kommit barnen till godo.

Vår bedömning är att vårt arbete med att utveckla formerna för kulturen av, med och för barn har gett resultat. Kulturombuden på våra förskolor gör ett bra jobb, det finns ett gott samarbete inom förskolorna och en plan görs för alla åldrar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kulturplan	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Ingen

Nämndmål:

Verksamheterna använder energi på ett hållbart sätt

Ingen

Förväntat resultat

Minskad negativ miljöpåverkan och energiförbrukning. Nämnden bidrar till en hållbar energianvändning genom att anpassa arbetssätt, förändra beteenden och genomföra energibesparingsåtgärder i verksamheterna.

Enhetsmål:

Barn och personal har ett miljömedvetet förhållningssätt

Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Barnen visar varsamhet för djur och natur
- Källsortering på varje förskola
- Återvinning

Analys

"Hållplatsen" är en mötesplats för barndialog kring olika teman som rör hållbar utveckling. Barnen fick den dagen leka, utforska och lära med grönsaker och frukt, och även uttrycka sig kring vad de upplever är viktigt i samband med förskolans mat och måltid.

I nätverken har vi skapat med återbruksmaterial och det har bidragit till att skapa mer likvärdiga och kreativa rum, där barnen kan mötas i gemensam nyfikenhet kring materialet.

I vårt gemensamma övergripande tema Närmiljö kan vi se att barnen är delaktiga i det ekologiska sambandet i naturen och skapat en relation till djur och natur.

Barnen på en förskola har tidigare skapat en egen återvinningsstation. "Denna finns fortfarande kvar som en given del i vår miljö inne på förskolan. Barnen leker med och kring stationen. Det packas tex. toarullar ur och i lådorna. Många vårdnadshavare uttrycker att den är ett härligt tillskott i vår miljö. Vi går även på regelbundna besök till återvinningsstationen i vårt kvarter. De äldre barnen som varit med länge har full koll på hur det funkar och vad man gör när man är där. De har även skapat en bra förståelse för varför vi återvinner och vad som händer med materialet. "Det kan bli nya mjölkkartonger" Vi avslutar alltid våra besök vid återvinningsstationen med en applåd och hurra-rop. Vi uppmärksammar att det är något bra och speciellt vi just gjort." Detta arbete har smittat av sig och fler förskolor har numer en egen återvinningsstation.

Vårt arbete med Grön flagg och vårt fokus på begreppet hållbar utveckling i våra nätverk har gjort att vi förändrat vårt förhållningsätt och tillsammans med barnen försökt förstå hur vardagsliv och arbete kan utformas så att det bidrar till en bättre miljö både i nutid och i framtid. Att hålla fokus på ett område under en längre tid och göra barnen delaktiga har gjort att t.ex. återvinningen lever kvar, även om vi har ett nytt fokusområde.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Skräpplockardagar	2017-01-01	2017-05-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

— Ingen

Nämndmål:

Transporter inom nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara

— Ingen

Förväntat resultat

Medarbetarna använder sig av kollektivtrafik, gång och cykel som transportmedel i tjänsten. Verksamheterna använder i möjligaste mån miljömässigt hållbara färdmedel.

Enhetsmål:

Transporter inom enhetens verksamheter är miljömässigt hållbara

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn och personal åker kollektivt och går till utflyktsmål. Färre leveranser.

Analys

Kockarna har detta år minskat från två leverenser av livsmedel per vecka till en. Det har ställt högre krav på planering och att de färska livsmedlen håller god kvalitet så de håller hela veckan.

Verksamheterna prioriterar utflykter i vår direkta närmiljö, dels för mindre miljöpåverkan men också för att barnen ska få en relation till sin omgivning och vilja ta hand om den. Vi promenerar till våra utflyktsmål och åker vid behov kollektivt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

— Ingen

Nämndmål:

Nämnden minskar uppkomsten av avfall och ökar återvinningen

— Ingen

Förväntat resultat

Verksamheterna återbrukar och hushållar med material och arbetar för minskad uppkomst av avfall. Avfall återvinns i största möjliga utsträckning, och matsvinnet minskar

Enhetsmål:

Förskolorna minskar uppkomsten av avfall och ökar återvinningen

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förskolorna hushållar med material och arbetar för minskad uppkomst av avfall. Avfall återvinns i största möjliga utsträckning och matsvinnet minskar.

Analys

Kocknätverket har bidragit till att våra förväntade resultat uppnås. Arbetsområdet upplevs som viktigt och meningsfullt av kockarna. Matsvinn är ett slöseri med energi, pengar, miljö, tid. Nedanstående förslag har framkommit på nätverken på hur matsvinnet kan minska ytterligare:

- att föra anteckningar om hur mycket som är tillagar. Mät och väg – för statistik!
- matsal med buffé, där barnen kan ta själva. Det minskar svinnet och ökar barns delaktighet och utvecklar självkänsla och ansvarskänsla.
- Använd rester i soppor, smoothie, brödbak.
- Viktigt att skicka ut lagom mängd till avdelningarna/matsalarna och att personalen påminner om att ta lagom. Förslag att ta smakportion först.
- Att laga **god** mat och prova nya maträtter många gånger. Det tar 20-30 gånger innan barn vänjer sig vid nya smaker.

Kockarna arbetar efter enhetens kostpolicy som bygger på livsmedelsverkets råd ”bra måltider i förskolan” och stadens strategi för en klimatsmart måltid.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %			100 %	100 %	95%	2017
  Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60			60,97	55 %	40%	2017

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är giftfria

— Ingen

Förväntat resultat

Verksamheterna minskar användningen och exponeringen av skadliga kemikalier. Andelen ekologisk och vegetarisk mat i verksamheterna ökar.

Enhetsmål:

En hållbar och kemikaliesmart livsmiljö värnas och utvecklas

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- 55 % ekologisk/kravmärkt kost
- Ökad andel miljövänliga produkter

Analys

Vi använder avtalsdatabasen, de som är upphandlade ska kunna leverera miljövänliga produkter. Enhetens administratör har varit ett stöd för dem som gör inköp på förskolorna.

Av de livsmedel som köps in är i genomsnitt 60 % ekologiska. Kockarna har goda kunskaper kring livsmedlens betydelse för matlagningen och genom utbildning i kocknätverket har de fått ökade kunskaper kring vegetarisk kost. Det har gjort att det har blivit större variation av vegetariska rätter.

3 miljöombud från enheten har deltagit i stadsdelens nätverk och fått ökade kunskaper i hur vi

kan skapa en kemikaliesmart förskola för våra barn. Vi har rensat ut bland leksaker och material och uppnår till övervägande del nivå 2 i handlingsplanen för "kemikaliesmart förskola".

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

— Ingen

Nämndmål:

Nämnden påverkar utformning och material i verksamhetslokaler och i bostäder

— Ingen

Förväntat resultat

Nämndens lokaler uppfyller stadens krav på god inomhusmiljö. I planeringen av nya bostäder och vid förbättring av allmänna lokaler anpassas material och utformning så att hälsorelaterade risker minimeras. Luftkvaliteten inomhus förbättras och ljudnivån är god.

Enhetsmål:

Enhetens förskolor har en god inomhusmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

God luftkvalitet

God ljudmiljö

Analys

Skyddsronder är genomförda på samtliga förskolor och mindre fel och brister är åtgärdade och/eller felanmälda.

På en förskola upplevs luftkvaliteten som dålig bland personalen och en genomgång av ventilationen är beställd.

Enligt medarbetarenkäten är det endast 33 % som upplever att ljudmiljön är god eller mycket god på arbetsplatsen. Hur man upplever ljudmiljö är väldigt individuellt, för att undersöka vidare kommer två av förskolorna komma att delta i en ljudmätning under januari 2018, som genomförs av företagshälsovården.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Barnskydds- och arbetsmiljöronder	2017-01-01	2017-05-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

— Ingen

Nämndmål:

Alla chefer och medarbetare tar ansvar och vidtar åtgärder för att ha budget i balans med fokus på effekter för invånarna.

— Ingen

Förväntat resultat

Budget i balans för enheterna, positivt resultat för nämnden och god effekt för stadsdelens invånare. Personal uppmantras till att finna långsiktiga och kostnadseffektiva lösningar till nytta för invånare och brukare.

Enhetsmål:

Enheten bedriver ett kostnadseffektivt budgetarbete

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Budget i balans

Personal deltar i att finna långsiktiga och kostnadseffektiva lösningar

Analys

Personalen är involverad i arbetet och uppdateras kring ekonomin. Varje förskola har en egen budget för förbrukningsmaterial och visst pedagogiskt material som de själva ansvarar för. Större inköp görs alltid tillsammans med enhetens pedagogiska ledare och förskolechef.

Enheten har en budget som visar på överskott för 2017. Förskolorna har fått in barn i större utsträckning än prognostiserat och samtliga förskolor har haft fulla barngrupper under större del av året.

Vi har en minskad sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron per oktober är 6,28 %, samma månad förra året var 6,88 %, sjukfrånvaron för 12 månader rullande är 5,77 %.

Enheten har skapat en intern vikarielista som alla förskolor kan utnyttja vid ordinarie personals frånvaro. Det har inneburit att vi har minskat användandet av externa vikarieförmedlingar. Under årets första 6 månader var snittet 123 000 kr/månad för inhyrd personal, under årets sista 6 månader prognostiseras snittet till 39 000 kr/månad.

Enheten har kompenseras med 400 000 kr för avvecklingen av förskola Fältöversten. Enheten har även fått extra medel för att kunna ersätta material som rensats ut för att uppnå "kemikaliesmart förskola", 10 000 kr/avdelning.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

— Ingen

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställda och resurserna fördelas lika efter behov.

— Ingen

Förväntat resultat

Ett genus- och antirasistiskt perspektiv är integrerat i verksamheterna. Arbete med jämställdhetsanalys vidareutvecklas.

Enhetsmål:

Enhetens verksamheter är jämställda.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Jämställda verksamheter med fokus på uppdraget

Analys

Rekrytering är baserad på kompetens och inriktad på jämställdhet enligt stadens modell för kompetensbaserad rekrytering.

För att fortsätta utveckla vårt arbete mot jämställda förskolor deltog enhetens alla medarbetare i föreläsningen "Att arbeta med jämställdhet i förskolan".

Alla avdelningar har i sin arbetsplan skrivit hur de arbetar kring normer och värden. Under hösten har vi haft fokus på detta och fortsatt att granska vår verksamhet och vilka normer som är rådande. Att vi har haft frågan på agendan har gjort att det har blivit en prioriterad fråga och vi har kunnat diskutera det som vi tidigare kanske har tagit för givet. Omedvetna handlingar och normer har blivit synliggjorda och ifrågasatta, ibland har vi ändrat på det vi gör och ibland har vi medvetandegjort våra handlingar och därmed ökat vår gemensamma kunskap.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Index Psykosocial arbetsmiljö 					77	fastställs 2017	2017
  Sjukfrånvaro 	5,8 %	0,9 %	5,9 %	7,3 %	7 %	tas fram av nämnden	VB 2017
Analys Enheten har en minskning av den totala sjukfrånvaron. Frånvaro dag 2-14 och dag 15-30 har ökat samtidigt som "långtidsfrånvaron" har minskat. Förskolechef har, tillsammans med personalkonsulent, haft samtal med de personer som har långa sjukdomsperioder och fler korttidstillfällen än fyra på ett halvår. 3 personer har förstoadagsintyg.							
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	3,2 %	0,9 %	3,3 %	2,6 %	2,5 %	tas fram av nämnden	VB 2017
Analys Frånvaro dag 2-14 och dag 15-30 har ökat samtidigt som "långtidsfrånvaron" har minskat. Förskolechef har, tillsammans med personalkonsulent, haft samtal med de personer som har långa sjukdomsperioder och fler korttidstillfällen än fyra på ett halvår. 3 personer har förstoadagsintyg.							

Nämndmål:

Nämnden är en bra arbetsgivare

 Ingen

Förväntat resultat

Medarbetarenkäten visar att personalen är motiverad och delaktig. Förvaltningens chefer utbildas i kompetensbaserad rekrytering och förvaltningen rekryterar och upprätthåller adekvat kompetens. Heltidsanställningar är norm och sjukfrånvaron fortsätter att minska.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Enheterna ska gå igenom och diskutera resultatet av medarbetarenkäten samt ta fram handlingsplaner för identifierade förbättringsområden.	2017-01-01	2017-12-31	

Enhetsmål:

Gärdets förskolor är en bra arbetsplats

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

All personal är delaktiga och motiverade att utveckla och driva verksamheten på ett professionellt sätt

All personal arbetar enligt läroplanen

All personal känner till enhetens mål och åtaganden

Analys

Medarbetar enkäten	2017
Styra mot gemensamma mål	86 % nöjdhet
Medarbetarskap	87 % nöjdhet
Delaktighet och inflytande	84 % nöjdhet
Öppet arbetsklimat	85 % nöjdhet
Samarbete med andra	83 % nöjdhet

Bedömningen är att Gärdets förskolor är en bra arbetsplats. Vi har en organisation som stödjer det pedagogiska uppdraget och som bygger på allas delaktighet och eget ansvar. I Medarbetarsamtal och andra mötesforum framkommer det att medarbetarna delar den bilden. Vi har valt att rikta kompetensutvecklingen mot de mål och utvecklingsområden som enheten har. Det har uppskattats av de flesta medarbetarna med motiveringen att det finns en tydlighet och att vi håller fast vid det vi har beslutat, vi arbetar enligt läroplanen och enhetens operativa vision.

Att ta emot studenter för deras VFU (verksamhetsförlagd utbildning) från Stockholms universitet och Södertörns högskola är viktigt för oss. Vi är med och utbildar framtida förskollärare och får del av aktuell forskning och litteratur genom det. Studenterna bidrar med sina frågeställningar och vi som arbetar på förskolan behöver reflekterar över vårt arbete för att bidra till deras lärande. Målet är att alla förskollärare ska ha handledarutbildning för att kunna ta emot studenter. Det är en utveckling av såväl den individuella kompetensen som förskolans gemensamma kompetens.

Att ta emot studenter är också en möjlighet att visa upp vår verksamhet och rekrytera nya medarbetare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetslagsledarutbildning	2017-01-01	2017-06-30	
 Goda exempel	2017-01-01	2017-12-31	
 Litteraturseminarium	2017-01-01	2017-04-28	
 Medarbetarsamtal	2017-01-01	2017-12-31	
 Nätverk	2017-01-01	2017-12-31	
Analys			
Förskollärarna har i sina nätverk fördjupat sig i förskolans uppdrag, skillnaden mellan undervisning och lärande och förskollärarens ansvar.			
Barnskötarna har i sina nätverk provat på att arbeta med lera på olika sätt och inspirerats till att prova det tillsammans med barnen.			
 Sommarjobbare	2017-01-01	2017-07-31	
 Utvecklingsdag	2017-01-01	2017-05-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem					100 %	Öka	2017
Analys							
Resultatet av rapporten är inte framtagen på enhetsnivå. Vårt mål är naturligtvis att ingen ska känna sig diskriminerad i mötet med våra verksamheter.							

Nämndmål:

Verksamheterna är fria från diskriminering.

 Ingen

Förväntat resultat

Verksamheterna utvecklar ett jämställt, normkritiskt och antirasistiskt arbetssätt. Inga klagomål och synpunkter gällande diskriminering.

Enhetsmål:

Barnen förstår olikheter som tillgång

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen använder varandras kompetenser och kunskaper för att berika sin förståelse för människors lika värde.

Barnens frågor och intressen har lika stort utrymme i verksamheten.

Barnen visar respekt för allt levande och har omsorg om sin miljö

Analys

Organiserade smågrupper har öppnat upp möjligheterna att ta tillvara på varje barns tankar och idéer. De mindre grupperna möjliggör för barnen att samtala med varandra, berätta och lyssna på ett koncentrerat sätt. Dokumentationen visar att detta skapar nyfikenhet och lust att reflektera över såväl sina egna som andras erfarenheter.

Dokumentationen har varit viktiga ”partners” i diskussioner och samtal som utgår från barnens frågor och intressen, saker de vill utforska och som de spekulerar kring. Personalen har på ett tydligt och medvetet sätt arbetat med att lyfta fram barnens olika frågor och på så sätt gett olika kunskaper och kompetenser möjlighet att spridas i gruppen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Trygghetsvandring	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

— Ingen

Nämndmål:

Barnperspektivet uppmärksammas och barnets rättigheter respekteras

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn och ungas intressen och behov tas till vara och deras inflytande stärks. Ökad samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst bidrar till att barn och unga får sina behov tillgodosedda

Analys

Vi har tagit tillvara barnens perspektiv i det dagliga arbetet genom samtal och pedagogisk dokumentation.

Vid större förändringar har vi gjort risk- och konsekvensbedömningar utifrån barnperspektiv och barnens rättigheter.

Enhetsmål:

Barnen har inflytande i sina läroprocesser

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen uttrycker sina tankar, åsikter och påverkar innehållet i verksamheten. Barnen använder sig av pedagogisk dokumentation i reflektion tillsammans med andra barn och personal.

Analys

Personalen uttrycker att de vill ge barnen mer inflytande i vardagen. Inflytande är inte något man utövar var för sig utan det handlar om hur man samspelar, lyssnar till och respekterar varandra.

Att ge dokumentationen tillbaka till barnen ger möjlighet att förstå vad som intresserar barnen, vad de särskilt fäster sig vid och hur vi kan arbeta vidare med deras frågor. Det har blivit viktigt att teckningar, filmer och foton får finnas kvar på avdelning, det har gett fler tillfällen reflektion och inflytande för barnen .

Ett arbetslag beskriver att fortsatte att bjuda in barnens tankar och idéer. På detta sätt fick barnen på ett tydligt sätt påverka innehållet. Att få göra samma aktivitet igen, att få återuppleva, reflektera och bearbeta sina erfarenheter "*Varje gång vi gör igen*" så upptäcker och lär vi något nytt uttrycker personalen.

Ett exempel: I uppstart med tågprojektet när vi började introducera och tillföra ”tåg” i miljö och aktivitet kunde vi se att ju mer vi tillförde ”tåg” desto mer lekte barnen ”tåg”. Att barnen spontant leker ”tåg” har vi kunnat se som ett tecken på att vi lyckats hitta deras intresse. Barnen visar på så sätt för oss att de vill arbeta mer med tåget, att tåget intresserar, och då har vi kunnat utveckla och tillföra mer av detta. Det blir till en positiv spiral, när vi tillför intresse så ökar även barnens intresse. Vi vill åt samma håll

I våra utvärderingar kan vi tydligt se att verksamheten följer barnen t.ex. "Barnen har själva skapat sin egen dokumentation genom att själva ta initiativ till att rita/bygga sådant som hört till projektet".

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

— Ingen

Nämndmål:

Ingen ska vara rädd för att utsättas för våld eller hot om våld i nära relationer

— Ingen

Förväntat resultat

Personer som utsätts för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck har erbjudits stöd och vid behov skyddat boende. Medarbetare har tillräcklig kunskap för att upptäcka om någon är utsatt och vet vilket stöd som kan erbjudas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kompetenssatsning för förskolornas och parklekarnas ledning och personal kring våld i nära relationer.	2017-01-01	2017-12-31	

Enhetsmål:

Ingen ska vara rädd för att utsättas för våld eller hot om våld i nära relationer

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Medarbetare har tillräcklig kunskap för att upptäcka om någon är utsatt och vet vilket stöd som kan erbjudas.

Analys

Enheten har en likabehandlingsplan och vi håller på och utvecklar vår dokumentation kring aktiva åtgärder vid diskriminering och kränkande behandling.

Det finns handlingsplan och rutiner för anmälan till socialtjänsten vid oro

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

— Ingen

Nämndmål:

Verksamheterna präglas av öppenhet, delaktighet och ett gott bemötande

— Ingen

Förväntat resultat

Öppenhet, tillgänglighet och ett gott bemötande präglar verksamheten. Brukare upplever att de är delaktiga i insatsens utformning och utförande. Rätten till självbestämmande är grundläggande. Insatser utformas med respekt för den enskildes önskemål och val. Synpunkter och klagomål återkopplas, analyseras och åtgärdas vid behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kompetensutveckling i bemötande gällande personer med funktionsnedsättning ska genomföras	2017-01-01	2017-12-31	

Enhetsmål:

Förskolorna präglas av öppenhet, delaktighet och ett gott bemötande

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Föräldrar/vårdnadshavare känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten

Alla som kommer i kontakt med vår verksamhet upplever att de får ett bra bemötande

Analys

Enligt förskoleundersökningen anser 91 % av föräldrarna att de känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten, mot 89 % 2016.

Enheten har utformat en gemensam verksamhetsidé där vi tillsammans skapar en välkomnande pedagogisk atmosfär. Enheten välkomnar nya familjer genom visning/introduktion av våra förskolor. Brev mejlas en gång i veckan till vårdnadshavarna med information om barnens utveckling och lärande utifrån projekt och parallella processer/aktiviteter, samt matsedel för kommande vecka. Detta är mycket uppskattat av våra vårdnadshavare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

— Ingen

Nämndmål:

Invånarna är delaktiga och har inflytande

— Ingen

Förväntat resultat

Invånarna känner sig delaktiga och har möjlighet att påverka.

Enhetsmål:

Föräldrar/Vårdnadshavare har delaktighet och inflytande i verksamheten

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Föräldrar/Vårdnadshavare uttrycker att de känner sig nöjda

Föräldrar/Vårdnadshavare har regelbunden dialog med förskolan om det egna barnets utveckling, lärande och välbefinnande

Föräldrar/Vårdnadshavare har kännedom om verksamheten, dess mål, innehåll och syfte

Föräldrar/Vårdnadshavare kommer med tankar, synpunkter och frågor till förskolan

Analys

Enligt förskoleundersökningen anser 92 % av föräldrarna att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten.

Vi arbetar för ett förtroendefullt och nära samarbete med vårdnadshavarna. Flera arbetslag har bjudit in till föräldramöte med stationer där föräldrarna fick vara aktiva och prova på det barnen är med om på förskolan. Vid stationer presenterades också dokumentation från verksamheten. Flera föräldrar har uttryckt att det var mycket uppskattat och samarbetet mellan hemmet och förskolan har förstärks på ett positivt sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskoleråd	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	84 %			86 %	80 %	Tas fram av nämnden	VB 2017
Analys							
Vi gör i största möjliga mån inköp i inköpssystemet. Enhetens administratör har haft en stor roll i detta och kan vara till stöd och hjälp för dem som gör inköp på förskolorna. Att beställa vikarier från externa aktörer via systemet har varit svårt, då det sällan har gått att få tag i en vikarie samma dag den vägen, då har man behövt beställa med längre framförhållning. Något vi							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Årsmål	KF:s årsmål	Period
sällan kan eller behöver.							

Nämndmål:

Nämndens upphandlingar och inköp utvecklar staden i hållbar riktning

— Ingen

Förväntat resultat

Ingångna avtal innehåller krav på hållbar utveckling. Inköp i verksamheterna sker inom ramavtal och e-handel tillämpas där så har avtalats med leverantör.

Enhetsmål:

Enhetens upphandlingar och inköp utvecklar staden i hållbar riktning

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ingångna avtal innehåller krav på hållbar utveckling. Inköp i verksamheterna sker inom ramavtal och E-handel tillämpas där så har avtalats med leverantör.

Analys

Ingångna avtal innehåller krav på hållbar utveckling. Inköp i verksamheterna sker inom ramavtal och E-handel tillämpas där så har avtalats med leverantör.

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Enhetens nettobudget uppgick för året till 42 534 tkr.

Resultatet för året var ett överskott om 965 tkr, en avvikelse om 2,2 %.

Från tidigare år har enheten en resultatfond om 3141 tkr.

Med hänsyn tagen till årets resultat har enheten 4107 tkr i fond till ingången av 2018.

Investeringar

Vi har köpt in nya diskmaskiner till två förskolor och samtidigt förbättrat arbetsmiljön i köken genom att bland annat ordna nya avställningsytor till en sammanlagd kostnad på ca 180 000 kr.

För att kunna utveckla arbetet med digitala verktyg har vi köpt in projektorer till alla avdelningar, samt kompletterat med lärplattor, detta till en kostnad på ca 100 000 kr.

För att förbättra ljudmiljön har vi bytt till ljudabsorberande bord till barnen, kostnad ca 150 000 kr.

Medel för lokaländamål

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Synpunkter, klagomål och beröm	Positivt	Negativt
Barns förhållningssätt mot varandra	0	5
Bemötande och förhållningssätt	18	2
Kompetens	3	1
Kontinuitet, personalförändringar mm	3	5
Information, kommunikation	10	5
Annat		

Vi har bemött synpunkterna genom e-post, telefonsamtal och personliga möten.

Vi ser positivt på att föräldrar/vårdnadshavare vänder sig både till pedagoger och ledning med sina synpunkter. Det ger oss en möjlighet att förbättra både vår verksamhet och på vilket sätt vi kommunicerar med vår omgivning. Vi har synpunkter och klagomål som en stående punkt på agendan på våra APT.

Övrigt